

Sveučilište u Zagrebu

Senat

Klasa: 602-04/18-17/34

Urbroj: 380-020/173-18-34

Zagreb, 13. studenoga 2018. godine

Na temelju članka 21. Statuta Sveučilišta u Zagrebu te članka 36. Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu, Senat Sveučilišta u Zagrebu na 3. redovitoj sjednici u 350. akademskoj godini (2018./2019.) održanoj 13. studenoga 2018. godine donio je sljedeću

Odluku

I.

Prihvaća se Izvješće o radu Etičkog savjeta Sveučilišta u Zagrebu za razdoblje od 1. listopada 2017. godine do 30. rujna 2018. godine koje se nalazi u prilogu ove odluke i njezin je sastavni dio.

II.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Rektor

prof. dr. sc. Damir Boras

Sveučilište u
Zagrebu

Etički savjet Sveučilišta u Zagrebu

KLASA: 602-04/18-17/34
URBROJ: 380-090/063-18-33
Zagreb, 6. studenoga 2018.

Sveučilište u Zagrebu
Rektor
Prof. dr. sc. Damir Boras
Trg Republike Hrvatske 14
10000 Zagreb

**Predmet: Godišnje izvješće o radu Etičkog savjeta Sveučilišta u Zagrebu za
razdoblje 1. listopada 2017. – 30. rujana 2018. godine**

- dostavlja se

Poštovani gospodine rektore,

u skladu s člankom 36. točka G Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu dostavljam Godišnje izvješće o radu Etičkog savjeta Sveučilišta u Zagrebu za razdoblje 1. listopada 2017. – 30. rujana 2018. godine radi rasprave i prihvaćanja na sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu.

S poštovanjem,

Predsjednica Etičkog savjeta Sveučilišta u Zagrebu

Lana Vanić, dipl. iur.

Sveučilište u Zagrebu

Etički savjet

**Godišnje izvješće o radu
Etičkog savjeta Sveučilišta u Zagrebu za razdoblje od
1. listopada 2017. do 30. rujna 2018. godine**

Zagreb, 6. studenog 2018.

Sveučilište u Zagrebu
Senat

Godišnje izvješće o radu Etičkog savjeta Sveučilišta u Zagrebu za razdoblje od 1. listopada 2017. do 30. rujna 2018. godine

U skladu s člankom 36. točka G Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu, Etički savjet Sveučilišta u Zagrebu podnosi Senatu Sveučilišta u Zagrebu Godišnje izvješće o svom djelovanju, provedbi i razvoju etičkih standarda na Sveučilištu.

I. SASTAV ETIČKOG SAVJETA

U izvještajnom razdoblju Etički savjet radio je u sljedećem sastavu:

1. Lana Vanić, dipl. iur., članica, predsjednica
Marica Pavić, dipl. iur., Filozofski fakultet, zamjenica članice
2. prof. dr. sc. Boris Brkljačić, Medicinski fakultet, član
prof. dr. sc. Ana Pospišil, Agronomski fakultet, zamjenica člana
3. prof. dr. sc. Željka Car, Fakultet elektrotehnike i računarstva, članica
prof. dr. sc. Branka Matković, Kineziološki fakultet, zamjenica članice
4. dr. sc. Julija Erhardt, pred., Prirodoslovno-matematički fakultet, članica
izv. prof. dr. sc. Tomislav Krznar, Učiteljski fakultet, zamjenik članice
5. Matija Kikelj, mag. iur., poslijedipl. student, Pravni fakultet, član
Nikola Klasić, student, Pravni fakultet, zamjenik člana do 10. travnja 2018.
Klara Koketi, studentica, Pravni fakultet, zamjenica člana od 10. travnja 2018.
6. prof. dr. sc. Jadranka Lasić Lazić, Filozofski fakultet, članica
red. prof. art. Peruško Bogdanić, Akademija likovnih umjetnosti, zamjenik članice
7. izv.prof. dr. sc. Nenad Malović, Katolički bogoslovni fakultet, član
doc. dr. sc. Tomislav Jarak, Fakultet strojarstva i brodogradnje, zamjenik člana
8. prof. dr. sc. Alan Uzelac, Pravni fakultet, član
prof. dr. sc. Slaven Ravlić, Pravni fakultet, zamjenik člana
9. prof. dr. sc. Valerije Vrčec, Farmaceutsko-biokemijski fakultet, član
prof. dr. sc. Lorena Škuflić, Ekonomski fakultet, zamjenica člana

Koordinator Etičkog savjeta u izvještajnom razdoblju je prof. dr. sc. Ante Čović, prorektor za organizaciju, kadrovski razvoj i međusveučilišnu suradnju, dok su administrativnu i stručnu pomoć i potporu pružali Davor Mavrić, dipl. teol., Melani Vukmirica, dipl. iur. i Heli Hajdić Nikolić, dipl.iur.

II. DJELOVANJE ETIČKOG SAVJETA

Etički savjet je u izvještajnom razdoblju ukupno **održao 10 redovitih sjednica** na kojima je **raspravljao 20 predmeta** od čega je njih 4 po prvi puta zaprimljeno prije ovog izvještajnog razdoblja (1 predmet iz 2012. godine, 3 predmeta iz prethodnog izvještajnog razdoblja), dok ih je 16 po prvi put zaprimljeno u ovom izvještajnom razdoblju.

U ovom izvještajnom razdoblju Etički savjet zaprimio je jednu anonimnu prijavu na temelju koje, zbog svoga sadržaja, nije poduzimao daljnje korake.

Razlozi podnošenja prijava bili su:

sumnja u plagiranje	7
sumnja u plagiranje znanstvenih radova	6
sumnja u plagiranje dijelova doktorske disertacije	1
sumnja u povredu načela poštovanja integriteta i dostojanstva osobe	3
sumnja u povredu načela poštovanja zakona i pravnih propisa	2
prijava za uznemiravanje u radnoj okolini	2
sumnja studenata u profesionalnost nastavnika	2
profesionalno napredovanje	2
prijava za diskriminaciju	1
sumnja u neprihvatljive prakse u nastavi	1

Od navedenih prijava etički postupak je završen u 10 predmeta, dok je u 10 predmeta postupak još u tijeku.

Tijekom izvještajnog razdoblja Etički savjet je u četiri predmeta primio zahtjev za davanjem tumačenja pojedinih odredbi Etičkog kodeksa na što je uvijek žurno odgovarao. **Etički savjet pozdravlja ovakva postupanja etičkih povjerenstava** sastavnica jer se time izbjegava nepotrebno produljenje postupaka.

U daljnja 4 predmeta, sva sa iste sastavnice, Etički savjet je morao **vratiti mišljenja na doradu** s obzirom na to da etičkim postupak nije proveden u skladu s odredbama Etičkog kodeksa.

Etički savjet je zaprimio dva zahtjeva za imenovanje **savjetnika za etička pitanja** na koji je pozitivno odgovoreno. Naznačeni etički postupci su završeni donošenjem mišljenja koja je Etički savjet primio na znanje.

Etički zahtjev je zaprimio četiri zahtjeva za **imenovanje ad hoc etičkog povjerenstva** od kojih je jedan takav zahtjev¹ ocijenio opravdanim i uputio rektoru prijedlog za imenovanjem. Do kraja izvještajnog razdoblja imenovanje nije provedeno.

Etički savjet je u izvještajnom razdoblju dostavio **45 dopisa** dionicima etičkih postupaka.

Analizom razloga podnošenja prijave etičkim tijelima Sveučilišta u Zagrebu **plagiranje je najučestaliji oblik neprihvatljivog ponašanja na Sveučilištu u Zagrebu**. Razlozi za to su nepostojanje učinkovitog mehanizma otkrivanja plagijata, dugotrajnost samog postupka pred etičkim tijelima (do 3 godine), neujednačenost postupanja na sastavnicama, nepostojanje uhodane/propisane procedure kako u postupku otkrivanja plagijata, tako i u postupku primjene sankcija nakon što je utvrđeno postojanje plagijata. Ista vrsta neprihvatljivog ponašanja utvrđena je kao najučestalija i u prethodnom izvještajnom razdoblju. Prema mišljenju Etičkog savjeta najučinkovitiji način suzbijanja raširenosti plagijata u našoj sveučilišnoj zajednici bilo bi **osnivanje Stalnog sveučilišnog povjerenstva za plagijate i znanstveno nepoštenje**. Potreba osnivanja takvog povjerenstva bila je preporučena u okviru projekta IPA 2008 "Improving the Capacity of the University System to Create a Framework for Battling Discrimination and Corruption Aimed at Improving Academic Integrity" (Uspostava pravnog okvira za suzbijanje pojava diskriminacije i korupcije s ciljem unapređenja akademskog integriteta) koje je naše Sveučilište provelo između 2011. i 2013. godine, te sadržana u Politici o neprihvatljivim praksama u znanstvenom i umjetničkom radu i studiju, koja je, između ostalih, prihvaćena na sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu od 17. rujna 2013. godine.

Nedostatak pravnog okvira za donošenje pravilnika i drugih akata sukladno rezultatima gore navedenog IPA 2008 projekta riješen je na sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu od 10. studenog 2015. godine donošenjem Odluke o izmjeni i dopuni Statuta Sveučilišta u Zagrebu, prema kojoj se, člankom 2., mijenja članak. 21. Statuta Sveučilišta u Zagrebu na način da se nakon točke 27. dodaje točka 28. koja glasi: „28. donosi opće pravne akte za unapređenje akademskoga integriteta te pravilnike i druge akte kojima se, u skladu s ovim Statutom, Ustavom, zakonom i pravom, uređuju pitanja suzbijanja diskriminacije, sukoba interesa i drugih akademskih nečasnih ponašanja“.

Nastavno na navedeno, Etički savjet smatra kako su ispunjeni svi preduvjeti za donošenje odgovarajućih pravilnika i imenovanje i rad stalnog sveučilišnog povjerenstva za plagijate i znanstveno nepoštenje, te jednoglasno zaključio ponovno istaknuti ovaj prijedlog.

¹ Više u točki III. Rad etičkih povjerenstava sastavnica

Na temelju upita iz ožujka 2017. godine sastavnicama, Etički savjet je izradio prijedlog / primjer dobre prakse nastavničke i studentske **Izjave izvornosti**.

Tijekom listopada 2017. godine Etički savjet je od sastavnica zatražio odgovore u vezi uvođenja **Izjava izvornosti** te je utvrđeno sljedeće:

ukupno: 33 sastavnice
odgovorilo na upit: 22 sastavnice = 66,7%
(1 sastavnica je u postupku imenovanja novog EP)
nije odgovorilo na upit: 11 sastavnica = 33,3%
odgovorilo na pitanja: 21 sastavnica = 63,6%

PITANJE 1:			
Je li sastavnica uvela korištenje <i>Izjave o izvornosti</i> nakon dostavljene preporuke Etičkog savjeta?			
DA	9/21		42,8%
NE*	3/21		14,3%
IMALA IZJAVU OD PRIJE	3/21		14,3%
U TIJEKU UVOĐENJE IZJAVE	6/21		28,6%

* Dokazuje se recenziranim radovima u postupku izbora.

PITANJE 2:			
Je li sastavnica pri uvođenju korištenja <i>Izjave o izvornosti</i> koristila primjere dobre prakse dostavljene od Etičkog savjeta?			
DA	9/9		100%
NE			
IMALA IZJAVU OD PRIJE KOJA JE U SKLADU S ES	3/3		100%
U TIJEKU UVOĐENJE IZJAVE ALI ĆE SE KORISTITI PRIJEDLOG ES	6/6		100%

Tijekom izvještajnog razdoblja Etički savjet je pokrenuo postupak **izmjena i dopuna Etičkog kodeksa**, a na prijedlog Rektorskog kolegija. Izmjene i dopune su prihvaćene na Odboru za statutarna pitanja i upućene Senatu Sveučilišta na prihvaćanje.

U svome radu Etički savjet, kao i etička povjerenstva sastavnica, koriste **Vodič kroz rad tijela u etičkom postupku i primjeri dobre prakse** (donesen 15. siječnja 2016. godine i dopunjen 4. rujna 2017. godine).

S obzirom na sažetost, jasnoću i upotrebu **Vodiča** od strane etičkih povjerenstava, a u cilju unapređenja i daljnjeg razvijanja načela, pravila i kvalitete postupanja u etičkim stvarima, Etički savjet predlaže prihvaćanje **Vodiča** kao trajnog sveučilišnog dokumenta i potporu u njegovom objavljivanju na mrežnim stranicama Sveučilišta u Zagrebu.

III. RAD ETIČKIH POVJERENSTAVA SASTAVNICA

Postoje razlike u kvaliteti rada pojedinih etičkih povjerenstava na sastavnicama, što se ogleda u stupnju odgovornosti u pristupu predmetima i stupnju jasnoće, temeljitosti i kvaliteti donesenih i dostavljenih mišljenja.

Godišnje izvješće o radu etičkih povjerenstava sastavnica, na poziv Etičkog savjeta, dostavila su 32 etička povjerenstvo, dok 2 to nisu učinila.

Nastavno na predmet spomenut u točki II. Djelovanje Etičkog savjeta, u kojem je Etički savjet dostavio rektoru prijedlog za imenovanjem *ad hoc* etičkog povjerenstva, navodimo kako se Etički savjet odlučio za primjenu ovog instrumenta zbog toga što je predmetno etičko povjerenstvo bilo u potpunoj nemogućnosti djelovati i raditi. Razlozi leže u neprestanim pritiscima osoba u etičkom postupku na članove etičkog povjerenstva, traženju iskazivanja nepovjerenja članovima povjerenstva i optužbama članova za sukob interesa. U takvom ozračju predmetno etičko povjerenstvo nije moglo uopće djelovati, što je osnovani razlog prema članku 29. stavku 3. Etičkog kodeksa za prijedlog imenovanja *ad hoc* etičkog povjerenstva. **Ovakva praksa onemogućavanja rada etičkog povjerenstva je apsolutno neprihvatljiva.**

Iz dostavljenih izvješća razvidno je kako 19 etičkih povjerenstava nije imalo u izvještajnom razdoblju niti jedan predmet u obradi, dok je njih 13 obrađivalo ukupno 24 predmeta, od kojih su dva još u tijeku.

Razlozi podnošenja prijave etičkim povjerenstvima sastavnica bili su:

sumnja u povredu načela profesionalnosti	5
prijava za uznemiravanje u radnoj okolini	4
sumnja u povredu načela poštovanja integriteta i dostojanstva osobe	3
sumnja u plagiranje	2
sumnja u plagiranje znanstvenih radova	1
sumnja u plagiranje dijelova doktorske disertacije	1
sumnja u povredu načela poštovanja zakona i pravnih propisa	2
sumnja u neprihvatljive prakse u nastavi	2
sumnja u izmišljanje rezultata	2
odgovornost prema sveučilišnoj zajednici	2
sumnja u povredu načela jednakosti i pravednosti	1
profesionalno napredovanje	1

Neka etička povjerenstva ne dostavljaju Etičkom savjetu svoja mišljenja, što je kao obveza propisano člankom 35. stavak 1. Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu. Praksu da se **Etičkom savjetu ne dostavljaju mišljenja etičkih povjerenstava sastavnica, niti njihovi izvještaji o godišnjem radu** ne može se ocijeniti pozitivnom budući da Etički savjet tada nema dobar pregled nad problemima koji se odnose na etičnost ponašanja i praksi na Sveučilištu u Zagrebu i nije u mogućnosti na pravilan način savjetovati rektora i sveučilišnu zajednicu o rješenju istih, a niti kvalitetno obavljati ostale zadatke propisane člankom 36. Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Valja naglasiti kako se **etički postupak** predviđen Etičkim kodeksom Sveučilišta u Zagrebu **zamjetno koristi kao zamjena za druge postupke**, najčešće stegovni postupak ili druge postupke predviđene drugim propisima ili aktima Sveučilišta i njegovih sastavnica što je **u potpunoj suprotnosti s člankom 2. stavak 3. Etičkog kodeksa**.

Za Etički savjet

Predsjednica

Lana Vanić, dipl.iur.